

GHEORGHE SĂSĂRMAN

VEDENII

IDEEA EUROPEANĂ

Colecția: INSOMNII
Coperta colecției: Cristian NEGOI
Coperta I: reproducere după Vasily Kandinsky,
Galben, roșu, albastru

Lector: Ion LAZU
Tehnoredactor: Alexandra-Alina PREDA

Editura Ideea Europeană
OP-22, CP-113, Sector 1, București,
Cod 014780, România
Tel/Fax: 4021-2125692; 4021-3106618
E-mail: office@ideeaeuropeana.ro
www.ideeaeuropeana.ro

Anul apariției: 2012
Ediție Digitală

ISBN 978-606-594-155-7

Copyright © 2012 Ideea Europeană

GHEORGHE SĂSĂRMAN s-a născut la 9 aprilie 1941 la București, într-o familie refugiată din Ardealul de Nord. Școala primară și liceul – la Cluj, între 1948 și 1959.

Absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București (1965), doctor în teoria arhitecturii (1978). Redactor la *Ziarul Scânteia* (1965-1974: cronică de arhitectură și urbanism, reportaj) și *Revista Contemporanul* (1974-1982: cronică de arhitectură și urbanism, pagina de știință). Constrâns, pe motive politice, să renunțe la activitatea de gazetar, se angajează în 1982 ca analist de sisteme la Institutul Județean de Proiectare Arad.

Se stabilește în anul 1983 în Germania, la München, unde lucrează până la pensionare (2006) ca analist de sisteme. Publică la prestigioase ziare și reviste din țară și din străinătate: *România Liberă*, *Ziarul de Duminică*, *Vatra*, *Steaua*, *Tribuna*, *Lucașfârul*, *Contrafort* (Chișinău), *Apoziția* (München), *Observator* (München), *Dorul* (Danemarca), *Lumea Liberă* (New York), *Conexiuni* (New York), *Tribuna Noastră* (Montréal); numeroase povestiri îi sunt incluse în antologii și volume colective din România, Germania, Franța, Italia, Polonia, Japonia. Membru al Uniunii Scriitorilor din România, al Uniunii Ziaristilor Profesioniști, secretar al Asociației Scriitorilor Români și Germani din Bavaria, președinte executiv al Asociației Culturale Germano-Române „Apoziția”, președinte de onoare al Ligii Asociațiilor Româno-Germane din Germania.

Cărți de proză: *Oraacolul* (1969), *Cuadratura cercului* (1975; 2001), *Himera* (1979), *2000* (1982), *Die Enklaven der Zeit* (Heyne Verlag, München 1986), *La quadrature du cercle* (Noel Blandin, Paris 1994), *Cupa de cucută* (1994), *Arapabadund andere Kurzgeschichten* (Radu Barbulescu, München 2000), *Sud contra Nord* (2001), *Cupa cu cucută* (2002)

Teatru: *Deus ex machina* (Teatrul C.I.Nottara, 2006/2007; versiunea germană, în premieră la Teatrul Național din Sibiu, 2006), *Farul* (în manuscris)

Eseuri: *Funcțiune, spațiu, arhitectură* (1979), *Gândirea estetică în arhitectura românească* (1983), *Estetica arhitecturii* (capitol de specialitate în tratatul *Estetica*, 1983)

Premii: Premiul I pe țară și premiul internațional la concursul literar organizat în șapte țări est-europene (1962); Premiul *Europa* (Stresa, 1980)

VARIANTA BALCANICĂ ÎMBUNĂTĂȚITĂ

Fără să-și abată privirea de la harta proiectată pe monitor, Jan van Hamruiden soarbe câteva înghițituri de apă minerală. Pe hartă se citește conturul unui stat-fantomă, care continuă să existe mai mult formal, numai oficial, pentru comunitatea internațională. Înăuntrul fruntariilor de odinioară se pot desluși o serie de formațiuni bizare, sugerate prin culori diferite, dar trecând una într-alta fără o delimitare precisă, ca petele gălbui sau ruginii de pe frunzele lovite de nostalgia iremediabilă a toamnei. O simplă atingere a monitorului – și în cuprinsul fiecărei pete de cubare apare câte-o inscripție: *Voievodatul Pravoslavnic al Moldovei, Scaunele Libere Secuiești, Imperiul Unit al Romilor, Țara Banatului Neatârnat, Hanatul Islamic Dobrogean, Federația Transilvană Maghiară, Republica Independentă Oltenia, Regatul Mioritic al Românilor Autentici, Țaratul Bulgar Transdanubian, Maramureșul Preasfânt Protocreștin, Liga Tomitană a Pontului Euxin...* Genul acesta de reprezentare orientativă, fără granițe riguroase, îi amintește Înaltului Comisar al Națiunilor Unite de hărțile istoriei timpurii ale aceleiași zone geografice, pe care nu o dată stau schițate tot atât de vag teritoriile controlate cândva de felurite populații stabile sau migratoare – *celți, sciți, greci, traci, daco-romani, ostrogoți, slavi, huni, bulgari, unguri, pecenegi, cumani, tătari...* Dar ceea ce

pentru timpuri pierdute în negura secolelor se explică fie prin lipsa documentelor certe, fie prin absența ori instabilitatea unei organizări statale propriu-zise și implicit a unor frontiere ferme, cugetă van Hamruyden, constituie în cazul de față urmarea unei situații mai mult decât ciudate: unul și același teritoriu este revendicat concomitent de mai multe preținse state din puzderia celor care au năpădit harta, aceeași grupare etnică fiind nu o dată invocată sub denumiri distincte drept temei al suveranității de către parlamente și guverne autoprocimate rivale.

Comisarul micșorează harta și o surghiunește în chip de simbol într-un colț al monitorului, pe care încep acum să se deruleze știri și imagini difuzate de agențiile de presă, extrase din reportaje și interviuri filmate sau tipărite, din documente oficiale sau secrete, secvențe din rapoartele grupurilor de observatori.

Cluj, 9 aprilie. În pofida recentului acord de încetare a focului, unitățile de artilerie grea de pe Cetățuie ale *Federației* au bombardat din nou catedrala ortodoxă precum și cartierele Gheorghieni și Mănăștur, provocând mari pagube materiale și numeroase victime în rândul populației civile. Martorii oculari vorbesc de un adevărat măcel, în care n-au fost cruțate nici măcar closetele publice. În replică, trupele *Regatului Mioritic* au lansat de pe Feleac peste douăzeci de rachete de tip Horia, Cloșca și Crișan asupra Pieței Libertății, incendiind catedrala romano-catolică și Palatul Bánffy. Reluarea ostilităților pare să fi fost pricinuită de o nouă tentativă – eșuată – de a arunca în aer statuia ecvestră a lui Matei Corvin, tentativă atribuită de purtătorul de cuvânt al *Federației* unui grup de fanatici ortodocși. *Regatul Mioritic* acuză la rândul lui *Federația* că ar fi trimis o echipă de teroriști în Piața Victoriei, cu misiunea de a distruge monumentul triumfal al lui Avram Iancu, inaugurat de primărie în așa-zisa perioadă funariotă. (*France Presse*.)

Strict secret. Personalul consulatelor noastre de la Chișinău și Iași va urmări în permanență stimularea pe toate căile a tendințelor de unificare a celor două provincii moldovenești și de emancipare a lor deplină de sub tutela Bucureștiului. Conform prevederilor noastre, într-un viitor nu prea depărtat, prin unirea acestora urmează să ia naștere un stat purtând pur și simplu numele de *Moldova*, membru cu drepturi depline al Comunității Statelor Independente, și care trebuie împiedicat în orice caz să intre în sfera de influență a Ucrainei.

Un tratat de prietenie și câteva baze militare vor fi, pe lângă scrierea chirilică și rusa ca limbă oficială de stat, prețul cerut *Moldovei* pentru sprijinul nostru în redobândirea nordului Bucovinei și a județelor sudice, până la Dunăre și Marea Neagră – eventual în schimbul Transnistriei. Tratatul va prevedea staționarea de trupe terestre, de unități navale, de aviație și de rachete, inclusiv cu focoașe nucleare. Restabilită în granițele ei istorice, Moldova va juca în sistemul alianțelor noastre strategice rolul unui cap de pod, al unui pion avansat spre centrul Europei, de unde vom putea ține în șah întregul pact nord-atlantic. (Din *Circulara internă 777/2041* a Ministerului de Externe al Rusiei.)

Ancheta asupra lagărelor de concentrare și de exterminare de pe teritoriul controlat de trupele *Țării Banatului* a fost întreruptă fără a se putea ajunge la rezultate concludente. Știrile cu privire la o masivă colonizare a regiunii cu familii provenind din Serbia și Muntenegru n-au putut fi deocamdată confirmate. Există indicii asupra unor măsuri de expulzare a populației nesârbești, fără să se poată preciza totuși dacă o parte dintre cei vizați – mai ales bărbați și tineri apti pentru serviciul militar – ar fi fost într-adevăr transportați în lagăre. Trei membri ai Comisiei au primit aprobarea de a vizita unul dintre presupusele lagăre de exterminare, situat

lângă Jimbolia, dar la data descinderii nu se afla acolo decât o echipă de deratizare. Conform declarației unor reprezentanți ai oficialităților locale, lagărul ar fi destinat exclusiv adăpostirii familiilor silite să-și părăsească vremelnice locuințele din pricina unor operațiuni militare; știrile despre execuții în masă și gropi comune în care ar zăcea sute de cadavre ar fi – după aceeași sursă – scornele răuvoitoare, menite să compromită politica realistă și constructivă a guvernului bănățean. (Din *Raportul preliminar* al Comisiei Internaționale a Crucii Roșii.)

Țaratul Transdanubian există și va exista, se spune într-o proclamație a celui mai nou suveran european, Asam al IV-lea, proclamație remisă redacției prin intermediul corespondentului nostru special din Giurgiu. Ca vrednici urmași de sânge și de spirit ai tracilor de pe ambele maluri dunărene, bulgarii și numai ei au moștenit dreptul sacrosanct de a stăpâni deopotrivă Balcanii și Carpații. Dacă vitregia istoriei ne-a împiedicat – în rânduri repetate – să ne împlinim menirea, astăzi a sosit ceasul măreț la care atâtea generații au visat! Și nu suntem puțini: supușii noștri potențiali își strâng rândurile nu numai la Sofia și Varna, la Plovdiv și Ruscic, ci și la București și Craiova, la Slatina și Caracal. Iar dacă *Țaratul* nu figurează încă pe nici o hartă, mâine nu numai geografia, ci și istoria Europei vor fi nevoite să ne acorde locul care ni se cuvine... (Știre publicată pe pagina întâi a ziarului sofiot *Vitoșa News*.)

– Ne puteți preciza țelurile noii asociații, a cărei constituire a fost anunțată ieri concomitent la Hermannstadt (numele german al Sibiului – n.n.) și Heilbronn?

– Bineînțeles, surăde Michael Paulini, purtătorul de cuvânt al *Comitetului pentru recolonizarea Ardealului*. Sașii de pretutindeni nu mai pot accepta să tot privească pasivi cum plaiurile lor strămoșești sunt revendicate ba

de unii, ba de alții, în baza unor justificări rizibile sau de-a dreptul fanteziste. Cele peste trei sute de foste comunități germane din Transilvania, pe care comitetul nostru le reprezintă, și-au propus să întemeieze o asociație pentru promovarea militantă a culturii săsești.

– Vă aflați încă în faza declarațiilor de intenții, sau aveți și un program de acțiune, cu măsuri concrete și termene precise?

– Istoria oficială a Ardealului, scrisă la Budapesta sau la București, a falsificat sistematic adevărul în privința colonizării săsești. S-a trecut de tot sub tăcere contribuția multiseclară a populației germane la propășirea pe toate planurile a acestui ținut care, înainte de venirea coloniștilor, era acoperit pe de-a întregul de codri. Este de la sine înțeles că programul nostru nu se rezumă la acțiuni pur academice, de rectificarea a istoriografiei.

– Preconizați cumva instituirea unei autonomii teritoriale?

– Numai sașii au căderea de a governa ținutul străjuit de cele șapte burguri (în original, *Siebenbürgen* – n.n.), de biserici fortificate și de cetăți țărănești, pe care străbunii lor l-au adus la înflorire cu sudoarea frunții și l-au apărat cu prețul sângelui.

– Se obiectează adeseori că familiile germane din Ardeal se pot număra azi pe degete...

– Dacă generația bunicilor noștri a fost silită să-și părăsească vatra, de altfel în circumstanțe istorice binecunoscute, țelul nostru este să facem joncțiunea cu tradiția. Ce poate însemna o întreprindere de câteva decenii pentru o istorie cvasi-milenară?

(Interviu difuzat de postul de televiziune *Bayerischer Rundfunk* și publicat ulterior în ziarul *Tribuna Sibiului*.)

– Stimați telespectatori, retransmitem acum la cererea generală senzaționalul nostru reportaj dedicat unei unități antrenate să opereze în adâncul teritoriului inamic.

Fața oacheșă a crainicei se estompează treptat și dispare. Pe fundalul sonor al marșului triumfal din Aida este proiectat pe ecran genericul *Jurnalului de front*. Acordurile eroice continuă, în timp ce obiectivul camerei de luat vederi îi aduce în prim-plan pe luptătorii unei companii de elită – chipuri de escroci și trișori, potlogari unși cu toate alifiile, tâlhari de drumul mare sau experți în găinării mai mărunte, borfași de rând, manglitori de ocazie sau cerșetori profesioniști. Fiecare e costumat după cum o cere specificul branșei, încât cu greu s-ar putea crede că e vorba de o unitate militară. Indivizii pălăvrăgesc în gura mare, arme nu se văd nicăieri, de aliniere nici pomeneală, iar la ivirea unui colonel – care poartă, la rândul lui, destul de lejer uniforma armatei imperiale – nimeni nu se prea sinchisește.

– Măi labagiilor, îi cheamă colonelul la ordine, ia mai lăsați vrăjeala și holbați-vă moacele încoa'! Neamul nostru...

– Neamu' mă-ti, i-o retează scurt, spre delectarea generală, un cerșetor plin de bube.

– Neamul nostru, continuă impasibil ofițerul când rumoarea se mai potolește, și-a dovedit cu prisosință vitejia încă din vremurile legendare cântate de Ion Budai-Deleanu. Astăzi eroismul nu se mai poartă. E *out*, s-a'nțeles? N-avem nevoie de eroi.

– S-a'nțeles...

– Nici o grija, dom' colonel, se aud voci din front.

– Cine mai face astăzi pe eroul e un idiot, conchide cu superioritate colonelul.

– Cine face pe idiotul e adevăratul erou!

– Așa e, văd că ați băgat bine la deblă, aprobă ofițerul cu satisfacție. Războiul nu se mai câștigă astăzi cu pușca, și nici cu baioneta – ci cu istețimea. Nu cu forța armelor sau cu tăria mușchilor, ci cu agerimea minții sau cu iuteala mâinii.

– Lăsați pe noi, dom' colonel!